

Declarație privind parcurgerea procedurii de evaluare strategică de mediu pentru POPAM 2014-2020

1. Scurtă descriere a programului și a obiectivelor sale

Numele autorității responsabile: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Direcția Generală Pescuit
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit

Titlul Programului: Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020

Orizontul de timp: 2014 - 2020

Zona vizată: întreg teritoriul României.

Obiectivele POPAM 2014-2020:

Programul este conceput pentru a sprijini dezvoltarea acvaculturii și pescuitului din România în perioada 2014-2020. POPAM 2014-2020 va sprijini dezvoltarea prin abordarea următoarelor obiective strategice:

- Reducerea impactului pescuitului asupra mediului, inclusiv evitarea și reducerea, în măsura posibilităților, a capturilor nedorite;
- Creșterea competitivității și a viabilității întreprinderilor din domeniul pescuitului, inclusiv a flotei costiere la scară mică și îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru;
- Furnizarea de sprijin privind consolidarea dezvoltării tehnologice și inovării, inclusiv a creșterii eficienței energetice, și a transferului de cunoștințe;
- Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru;
- Protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultură și promovarea unei acvaculturi eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- Promovarea acvaculturii cu un nivel ridicat al protecției mediului înconjurător și promovarea sănătății animalelor, precum și a siguranței și sănătății publice;
- Îmbunătățirea și furnizarea de cunoștințe științifice și îmbunătățirea colectării și gestionării datelor;
- Asigurarea sprijinului pentru monitorizare, control și aplicare, consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice, fără creșterea sarcinilor administrative;
- Promovarea creșterii economice, a incluziunii sociale și a creării de locuri de muncă și furnizarea de sprijin pentru creșterea șanselor de angajare și a mobilității forței de muncă în cadrul comunităților costiere și interioare, dependente de pescuit și acvacultură, inclusiv diversificarea;
- Îmbunătățirea organizării pieței pentru produsele din pescuit și din acvacultură;
- Încurajarea investițiilor în sectoarele de marketing și procesare;
- Sprijinirea implementării Politicii Maritime Integrate.

POPAM 2014-2020 își propune în principal creșterea producției în acvacultură și procesare, continuând investițiile în aceste sectoare începute în perioada 2007-2013, care au contribuit la reducerea decalajului între producție și consum.

2. Informații despre procedura SEA desfășurată, metodologia utilizată la elaborarea raportului de mediu, aspecte transfrontiere, opiniile exprimate de autorități

Evaluarea efectelor implementării POPAM și a intensității acestora asupra mediului se bazează pe o analiză a modului în care acestea pot afecta situația de referință a mediului. Evaluarea identifică potențialele efecte semnificative asupra mediului, asociate cu implementarea POPAM.

Analiza efectelor asupra mediului a cuprins trei etape principale:

- A) Evaluarea măsurilor planificate în program în raport cu obiectivele de mediu;
- B) Estimarea intensității efectelor POPAM 2014-2020 la nivel general și la nivel de detaliu (măsuri, și priorități în relație cu obiectivele de mediu ale SEA);
- C) Evaluarea efectelor cumulative asupra mediului.

Raportul de mediu a fost pregătit cu sprijinul experților SC ACZ Consulting SRL & t33 SRL, în cadrul a trei întâlniri ale grupului de lucru constituit pentru POPAM 2014-2020, alcătuit din reprezentanți ai: Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Direcția Generală Pescuit – Autoritate de Management pentru POPAM 2014-2020; Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării, Direcția Generală Deșeuri, Situri Contaminate și Substanțe Periculoase, Direcția Generală Păduri, Direcția Managementul Resurselor de Apă, Direcția Biodiversitate; Administrației Naționale Apele Române; Ministerului Sănătății – Institutul Național de Sănătate Publică; Ministerului Transporturilor; Ministerului Afacerilor Interne – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Ministerului Economiei, Comerțului și Turismului; Ministerului Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri; Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerului Fondurilor Europene; Institutului Național de Cercetare – Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”.

Reprezentanții instituțiilor publice din Grupul de Lucru au avut ocazia de a-și exprima punctul de vedere la fiecare întâlnire, au formulat comentarii privind Raportul de Mediu, iar acestea au fost, după caz, integrate în Raportul de mediu. Desfășurarea ședințelor și opiniile membrilor au fost consemnate în minute separate.

Cele mai importante comentarii referitoare la Raportul de Mediu s-au rezumat la:

- programul de monitorizare a efectelor Programului asupra factorilor de mediu

Referitor la efectele transfrontaliere având în vedere orientarea strategică a programului, nu se anticipează nici un impact potențial negativ transfrontalier direct asupra mediului. Dimpotrivă, poate fi așteptat un impact pozitiv asupra mediului în regiunile de frontieră, ca urmare a reducerii poluării și îmbunătățirii componentelor individuale de mediu, după implementarea POPAM.

3. Concluziile raportului de mediu, motivul pentru care a fost aleasă prezenta alternativă a POPAM

- Concluzia generală a Raportului de Mediu este că versiunea finală a POPAM 2014 – 2020, considerată în evaluarea de mediu ca fiind alternativa 1, cea selectată pentru implementare, propune priorități și măsuri în conformitate cu documentele strategice la nivel european și național, documente a căror obiective propuse se referă la optimizarea pe termen mediu și lung a efectelor socio-economice precum și a aspectelor de mediu ce conduc spre o dezvoltare durabilă;
- Programul creează condițiile favorabile pentru practicarea și dezvoltarea unei acvaculturi în conformitate cu politicile de mediu;
- Programul va contribui la menținerea și creșterea nivelului calitativ al mediului, prin stimularea competitivității, ceea ce va asigura sustenabilitatea utilizării durabile a resurselor;
- Programul va sprijini considerarea aspectelor de mediu la nivelul producătorilor precum și transferul de cunoștințe și tehnologii prietenoase cu mediul;
- Protecția mediului, adaptarea la schimbările climatice și reducerea concentrației de GES din atmosferă, ca priorități orizontale, sunt reflectate la nivelul priorităților POPAM. Măsurile propuse în cadrul fiecărei priorități vor contribui, în mod diferențiat, prin impactul de mediu prognozat, asupra atingerii obiectivelor de mediu;
- POPAM 2014 – 2020 permite menținerea și îmbunătățirea mediului într-o manieră echilibrată, și că implementarea Programului nu va afecta în mod negativ mediul;
- POPAM va avea efecte potențiale sinergice pozitive asupra factorilor climatici, prin sprijinirea utilizării de noi tehnologii curate. Impactul asupra sănătății populației este unul potențial pozitiv, fapt ce va atrage după sine și o îmbunătățire a mediului;
- Efecte cumulate potențial negative pot fi observate la nivelul biodiversității și a apei, însă se poate observa că aceste efecte pot fi eliminate/minimizate, prin implementarea de măsuri de reducere a acestora;

- Identificarea de măsuri de reducere a impactului pentru a minimiza/anula potențialele efecte negative este necesară pentru Prioritatea 2 ;
- Implementarea măsurilor propuse pentru Prioritățile 1, 3, 4, 5 nu necesită selectarea de măsuri de reducere a impactului, deoarece obiectivul principal al priorităților se adresează în mod direct mediului și protecției lui.

4. Informarea publicului: documentele care au fost făcute publice cât și informații despre dezbaterile publice și principalele comentarii făcute de public de-a lungul procedurii

S-au parcurs toți pașii procedurali prevăzuți de Directiva SEA 2001/42/EC privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, pentru informarea și participarea publicului:

- Demararea procedurii SEA a fost anunțată și prin postarea unui anunț pe site-ul MADR în data de 08.02.2014, iar în datele de 9 și 11 februarie 2015 a fost publicat un anunț în cotidianul național România Liberă.
- Anunțuri în datele de 18.09.2015 și 21.09.2015 pe pagina proprie de internet și în mass-media prin care publicul a fost informat despre disponibilizarea proiectului documentului strategic, finalizarea raportului de mediu, locul și orarul consultării acestora, precum și faptul că publicul poate trimite comentarii și propuneri scrise la sediul autorității centrale pentru protecția mediului, în termen de 48 de zile calendaristice de la data publicării anunțului;
- Proiectul POPAM 2014-2020 și Raportul de mediu au fost afișate pe pagina de internet a MADR și a MMAP, pe toată durata procedurii de evaluare strategică de mediu.
- Dezbaterile publice a POPAM 2014-2020 și a Raportului de mediu s-a derulat în data de 05.11.2015, la sediul MADR.

Modul în care au fost luate în considerare opiniile publicului larg și a autorităților interesate

Pe tot parcursul procedurii comentariile și sugestiile membrilor grupului de lucru au fost analizate și inserate în raportul de mediu.

După publicarea anunțurilor publice referitoare la dezbaterile publice programate la data de 5.11.2015, au fost primite solicitări sub formă oficială, de exemplu cea formulată de A.N.P.P. ROMFISH, nr. RFS Nr. 85/07.10.2015, iar acestea au fost analizate, în raportul de mediu fiind efectuate modificările/completările/clarificările solicitate.

Din dorința eficientizării răspunsurilor la adresa primită din partea ANPP ROMFISH, MADR a organizat o întâlnire cu autoritățile din grupul de lucru, organizațiile civile (Asociația Ivan Patzaichin Mila 23, ANPP ROMFISH, Federația Pescari la Marea Neagră, Asociația Ro-Pescador, Asociația Pescuit Olympus, Patronatul Peștelui din România) și asociații profesionale în data de 14.10.2015, în cursul căreia au fost discutate aspectele semnalate de ANPP ROMFISH, cele mai relevante fiind: cele cu privire la posibile modificări ale punctajelor acordate măsurilor din POPAM, cu privire la modificarea indicatorilor de mediu (afereț temelor SEA Biodiversitate, floră, faună; Ape de suprafață și subterane; Sol; Sănătatea populației; Gestionarea deșeurilor; Utilizarea resurselor naturale), existând însă și comentarii cu privire la conținutul Raportului de Mediu neacceptate, prin furnizarea unei fundamentări relevante în acest sens.

În data de 05.11.2015, la sediul MADR a fost organizată dezbaterile publice coordonată de MMAP și s-a prezentat și Patronatul Peștelui. MMAP a solicitat discuții concrete cu privire la observațiile transmise de ROMFISH și au fost reconsiderate anumite formulări din tabelul indicatorilor de mediu. Patronatul Peștelui nu a avut comentarii suplimentare în timpul dezbaterii publice.

5. Măsurile de reducere a impactului asupra mediului și modul în care au fost luate în considerare la finalizarea programului

Principalele măsuri de reducere a impactului asupra mediului sunt următoarele:

Măsuri pentru extinderea efectelor potențial pozitive și reducerea/diminuarea efectelor potențial negative:

- Asigurarea unei implementări coerente a evaluării impactului asupra mediului la nivelul proiectelor individuale (în ceea ce privește investițiile în infrastructură pentru acvacultură și pescuit marin), în conformitate cu legislația de protecție a mediului.
 - Acordarea unei atenții deosebite impactului asupra mediului pentru proiectele care vor fi implementate în interiorul sau în imediata vecinătate a sistemului național/european de arii naturale protejate.
 - Prevenirea riscurilor de mediu și a riscurilor tehnologice cu potențial impact negativ direct asupra mediului și a sănătății populației.
 - Sprijin pentru aplicarea celor mai bune și moderne tehnologii disponibile eficiente din punct de vedere energetic.
 - Asigurarea asupra faptului că va exista un impact potențial negativ minim asupra mediului în timpul lucrărilor de construcție și reconstrucție - zgomot, emisii atmosferice, poluare a apei și a solului, deranjarea animalelor și afectarea stării de sănătate a locuitorilor, ca o consecință a activității șantierelor de construcții și a transportului aferent. Este necesară implementarea de/unor măsuri de reducere a impactului, conform solicitărilor instituțiilor responsabile de emiterea avizelor din domeniile protecției mediului, sănătății populației, etc. În cadrul lucrărilor de construcție a iazurilor și infrastructurii, ar trebui să se folosească materiale locale, durabile și reciclate; ar fi de preferat renovarea clădirilor existente în locul construirii de noi clădiri.
 - Monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului potențial al programului asupra mediului și sănătății populației.
 - Furnizarea de informații relevante pentru solicitanți și beneficiari cu privire la aspectele de mediu ce trebuie respectate și la necesitatea evaluării corespunzătoare a efectelor potențiale asupra mediului, a proiectelor depuse de aceștia.
- Măsuri specifice - Biodiversitate*
- Diminuarea sau înlăturarea efectelor potențiale negative ale unor proiecte viitoare finanțate prin POPAM asupra ariilor naturale protejate, prin parcurgerea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare adecvată a impactului asupra speciilor/habitatelor de interes comunitar;

Modul în care au fost luate în considerare măsurile de reducere a potențialelor efecte negative asupra mediului propuse în raport în procesul de finalizare a Programului

Pentru a evita eventualele efecte adverse asupra mediului ce pot să apară pe parcursul implementării Programului și pentru a asigura remedierea acestora din timp a fost definitivat un program de monitorizare complet, ai cărui indicatori au fost corelați cu cei prezenți în cadrul Programului.

6. Monitorizarea, responsabilități

Monitorizarea efectelor asupra mediului trebuie să permită autorităților de program să ia măsuri de remediere, în cazul în care evaluarea indică efecte adverse neprevăzute asupra mediului.

Programul de monitorizare propus în cadrul Raportului de Mediu permite corelarea indicatorului monitorizat propus în raportul de mediu cu sursa de date (instituția ce poate furniza aceste informații), indicând în același timp și o prognoză referitoare la evoluția fiecărui indicator precum și responsabilitățile privind colectarea datelor (a se consulta Anexa).

ANEXĂ - Indicatori propuși pentru monitorizarea POPAM 2014 – 2020

Teme SEA	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
Biodiversitate, floră, faună	Menținerea și refacerea biodiversității	Mediu marin Suprafața luciului de apă pe care se implementează proiecte ce propun măsuri de conservare, reducere a impactului pescuitului	Număr de proiecte/suprafață – km ²	Creștere	MADR/date naționale
		Ape interioare Suprafața luciului de apă pe care se implementează proiecte ce propun măsuri de conservare, reducere a impactului pescuitului și acvaculturii	Număr de proiecte/suprafață – km ²	Creștere	MADR/date naționale
		Ponderele suprafețelor pe care se practică acvacultura extensivă din totalul suprafețelor pe care se practică acvacultura	%	Creștere	MADR/date naționale
Ape de suprafață și subterane	Protecția stării ecologice a apei	Volumele de apă preluate pentru acvacultură	Mii m ³	Scădere	MADR/date naționale
Sol	Protejarea calității, cantității și funcționii solului	Suprafețe degradate pe care se amplasează noi unități piscicole	Ha	Creștere	MADR/date naționale
Aer	Îmbunătățirea calității aerului	Scăderea noxelor datorate utilizării ambarcațiunilor destinate pescuitului	Număr de ambarcațiuni al căror motoare au fost înlocuite sau modernizate	Creștere	MADR/date naționale
Factori climatici	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea	Creșterea eficienței energetice a ambarcațiunilor destinate pescuitului atât în mediul marin cât și pe apele	Număr de ambarcațiuni al căror motoare au fost înlocuite	Creștere	MADR/date naționale

Teme SEA	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendențe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
	eficientă la schimbările climatice	interioare	sau modernizate		
Sănătatea populației	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	Creșterea calitativă a produselor de acvacultură prin utilizarea hranei naturale și/sau ecologice	Numărul de ferme piscicole în care se practică acvacultura ecologică	Creștere	MADR/date naționale
Gestionarea deșeurilor	Eficientizarea colectării și reutilizării	Cantități de deșeuri din producție/procesare din sectoarele pescuit și acvacultură, reprocesate	Tone cantitate de deșeuri din producție procesate	Creștere	MADR/date naționale
Utilizarea resurselor naturale	Utilizarea eficientă a resurselor	Suprafața pe care este practică acvacultura ecologică	Hectare	Creștere	MADR/date naționale